

בריאות

ביום שאחרי: חייבים לטפל בקריסת שירותי בריאות הנפש

תושבי הדרום נאלצים להמתין בין שישה חודשים לשנתיים עד לקבלת טיפול נפשי; 90 אחוז מהפסיכולוגים הפרטיים לא מקבלים מטופלים חדשים; מספר הפניות של ילדים במצוקה נפשית רק הולך וגובר. איך שירותי בריאות הנפש בארץ נקלעו לכשל מערכתי כה עמוק - ומה יציל אותם, ואותנו, מקריסה?

צופיה חדד | 24.05.21

6

עם הזינוק במקרי החרדה והמצוקה הנפשית עקב ירי הרקטות מעזה, פורסמו לאחרונה מספר תוכניות חירום בתחום בריאות הנפש. כך, קופות החולים הציעו למבוטחיהן סיוע טלפוני ממטפלים מוסמכים, כפי שעשו בתקופת הקורונה, והביטוח הלאומי הציע מפגשי טיפול פנים-אל-פנים. כל סיוע כזה הינו מבורך כמובן, אבל היוזמות הללו הן לא יותר מ"כיבוי שריפות, סוג של מתן אקמול לחולה אנוש, שכן מערך בריאות הנפש בישראל מצוי בקריסה - שהחלה הרבה לפני פרוץ הלחימה.

90 אחוז מהפסיכולוגים הפרטיים מסרבים לפניות חדשות

הנתונים מדברים בעד עצמם. לפי פורום הארגונים לפסיכולוגיה ציבורית, תושבי הדרום נאלצים כיום להמתין בין שישה חודשים לשנתיים עד לקבלת טיפול נפשי בקופת החולים, ובין חצי שנה לשנה לתור עבור פסיכולוג קליני. 90 אחוז מהפסיכולוגים הפרטיים מסרבים לפניות חדשות, כאשר 30 אחוז מהם נאלצים לדחות לא פחות מ-10 פניות בשבוע בשל חוסר מקום. מדובר בלא פחות מכשל מערכתי חריף.

קראו עוד:

- [המצוקה בטיפול הנפשי בדרום: שנתיים המתנה לראות פסיכולוג](#)
- [צריכים טיפול פסיכולוגי לילד? חכו שנה ויותר](#)

עוד במשבך הקורונה, כאשר הביקוש לטיפולים נפשיים בישראל ובעולם זינק לפי הערכות בכ-30 אחוז, התברר כי מערכת הבריאות הציבורית שלנו אינה ערוכה לתת מענה. אם לפני הקורונה עמדה ההמתנה הממוצעת לטיפול נפשי במערכת הציבורית על כ-200 ימים, הרי שהתקופה הארוכה הזו התארכה עוד יותר בעקבות הסגרים והבידוד. אפילו קבוצות גיעות במיוחד כמו ילדים סבלו מכך. לשם המחשה, בשנה החולפת נרשמה עלייה משמעותית בהיקף הפניות מצד תלמידות ותלמידים שסבלו מחרדה, דיכאון ובעיות התנהגות בקורונה, ואשר פנו דרכנו לקבלת טיפול נפשי ממטפלים פרטיים, אחרי שלא זכו למענה מקופות החולים.

2 צפייה בגלריה

הרפורמה בתחום שירותי בריאות הנפש תקועה ולא ברור האם ומתי תצא לדרך (צילום: Shutterstock)

כיצד נקלענו לכשל מערכתי כה עמוק? [הרפורמה בבריאות הנפש](#) מ-2015 העבירה את האחריות על התחום לקופות החולים - מהלך שאמור היה להגדיל את הגישה של הציבור לשירותים בקהילה. והציבור אכן הגיב בביקוש גדול לשירותים, גדול יותר מכפי שמתכנני הרפורמה חזו, ומכפי שהמערכת יכולה הייתה להכיל. כתוצאה מכך, מערך בריאות הנפש מוסיף לסבול מזמני המתנה ממושכים, מקושי לקבלת טיפול בתוך פרק זמן סביר ומהיעדר זמינות בקרב מטפלים.

משרד הבריאות מודע לבעיה, וזה מכבר יזם מהלך מתבקש לקיצור זמני המתנה. מנכ"ל משרד הבריאות פרסם טיוטה של חוזר, המחייב את קופות החולים לספק למבוטחים שפנו לסיוע פגישה ראשונית עם מטפל (אינטייק) בתוך שבועיים בלבד מיום הפנייה. הקופות אף נדרשות להבטיח כי הטיפול עצמו יתחיל לא יאוחר משישה שבועות מיום הפנייה. אלו הן אמות מידה ראויות, העולות בקנה אחד עם המקובל בעולם.

למשבר הבא נגיע עם מערכת חלשה ומצומקת עוד יותר. את המחיר ישלמו, כרגיל, החלשים ביותר - ונשלם כולנו כחברה. כדי למנוע זאת, חייבים לנצל את המומנטום ולמנף את הקשב הציבורי לסוגיה כדי ליישם לאלתר את רפורמת קיצור התורים של משרד הבריאות

זום הטיוטה של חוזר המנכ"ל עברה כבר למעלה מחצי שנה - ודבר לא קרה. הרפורמה החיונית הזו תקועה, ומתי תצא לדרך. ככל הידוע, קופות החולים מתנגדות ליישום הסטנדרטים החדשים ללא תוספת תקציב, אך

אלא
אלא

גם היוזמה של משרד הבריאות לתגבור תקציבי של מערך בריאות הנפש באמצעות קופסת תקציב לקורונה - אינה מתקדמת.

חייבים לנצל את המומנטום ולמנף את הקשב הציבורי לסוגיה. צופיה חדד (צילום: אלבום פרטי)

הסכנה כעת היא שהעניין הציבורי בשירותי בריאות הנפש, אשר גבר שוב סביב המבצע בעזה (ועוד קודם לכן סביב הקורונה), יעלם במהרה. כולם יחזרו לשגרה, ובעיות העומק שוב יישכחו. למשבר הבא נגיע עם מערכת חלשה ומצומקת עוד יותר. את המחיר ישלמו, כרגיל, החלשים ביותר - ונשלם כולנו כחברה. כדי למנוע זאת, חייבים לנצל את המומנטום ולמנף את הקשב הציבורי לסוגיה כדי ליישם לאלתר את רפורמת קיצור התורים של משרד הבריאות - כולל התוספת התקציבית הנדרשת.

קייף וארוך טווח ברוח זו ישפר גם את ההיערכות למשבר הבא. במקום לכבות שריפות, המערכת הציבורית
 ן תוכל לספק מענה טוב יותר במצב חירום - בטחוני, בריאותי או אחר - פשוט כי היא תהיה חזקה יותר

יישו
 לברי
 בשג

הכותבת הינה מנהלת פרויקטים "אל נפש" ו"מוגנות" בקרן "ידידות טורונטו"

נושאים קשורים

פסיכולוגיה חרדה קופות חולים בריאות הנפש טיפול פסיכולוגי